

Epistola ad Fabrū. Fo. LXXIX.

Carolus Bouillus Inchyto Pręceptorī suo Iacobo Fa-
bro Stapulensi .S.

Xcitus litteris tuis: vt duarū quęstionū nonagesimę inquam & nonagesi-
simę primę primū libri: succinctā nimis disculsiōnē, breuī alicua epistola
supplerē: haud difficile acq̄ieui. Has siquē aiebas: q̄ plurimis scrupū inge-
rere posse: eo q̄ p̄ter consuetudinē, de principio & fine eternitatis loquē-
tes: illā quoquo pacto velle metiri & finitā appellare videremur. Sed q̄so
quo pacto nobis ipsis vsq̄: adeo in eo passū aduersari possum⁹: dicētes etiā
tatē haud omnino esse interminā: quā in plerisq̄ aliis quęstionib⁹ & aliis etiā aliorū opuscu-
lorū locis: vt in libro de nihilo: immēsam & vtraq̄ parte infinitā esse testamur: docuim⁹ em̄
eā esse perfimilē rectę lineę extremis carētī: quā neq̄ man⁹ p̄trahere: neq̄ oculorū aspectus
ambire atq̄ intueri: neq̄ interior sensus imaginari: neq̄ intelligētia cōplecti & intēdere suf-
ficiat. Nullus ergo arbitret̄ eā quā toties mōstrauim⁹ infinitā: nos iā tāq̄ veritatī repugnan-
tes velle metiri. **C**Artē dāt autē quī aternitatis terminos, principiū mediū & finē in ius vo-
cāt: quo pacto nō absurde hī illi, inesse dici queāt. Aternitas em̄ de⁹ est. Nā diuina duratio
De⁹ aut̄ immēsus. Aternitas itaq̄ immensa. Rursus de⁹ est trinus. Ei⁹ vero trinitas: prin-
cipio, medio & fine explicat̄. Igit̄ & eternitas: ipī diuinę substantię coincidēs: est trina: iisdē
terminis principio medio & fine merito appendenda. Sicut em̄ vnitati diuinę substantię: nihil
obest ternari⁹ p̄sonarū: ita & eternitatis imēsitatē: nequaquā cōtrahit aut minuit, trina illius
discretio: i principio, mediū & finē. Nepe & de⁹ in trinitate: nihilomin⁹ vn⁹, cōiūct⁹ & inse-
ct⁹ manet: & aternitas in principio medio ac fine: nihilo secius p̄seuerat̄ immēsa, cōtracta
intermina. **C**Porro si vt diuo Dionysio placet: in deo: negatiōes aut affirmatiōib⁹ coincidūt
aut affirmatiōib⁹ sunt potiores: aut ea q̄ p̄ positionē inferiorib⁹ adsunt: ecōtrario sūt ī deo
per ablationē accipiēda: nihil vt reor erit incōmodi: cū ex tp̄is lineā, ad aternitatis lineā as-
surgim⁹: tanq̄ ex finito, ad infinitū: & ex quadā similitudine, ad veritatē: ipsa saltē principū
mediū, & finis nomina: (velut iā p̄ priis significatis p̄ resurrectionis excessu vacua, spoliata
absoluta) in summa eternitate vti in duratiōnū oīm fonte retinere. Hęc em̄ aut p̄ ablatio-
nū & positionū eminentē coincidentīā: aut per simplicē ablationis excessum, inerūt eterni-
tati: q̄ sensibiliter & ad oculū, tēpori insunt eiusq̄: lineā definiūt. **C**Est em̄ assurgentiū & eo-
rū q̄ ex imis ad summa scādere nitunt̄ p̄ priū: haud simul res ipas & earū noīa linquere: sed il-
latū quidē velut iā dissimilitū, prius obliuisci. Noīa vero aliquātisp̄ rebus & signatis inania
ac vacua: aut saltē in cōtrariū sensum desumpta ad diuina transferre. Cū vero ad ipius sum-
mā deitatis excellens ineloquibile: in arcano & ineffabili quodam silentio: mens quę ex in-
ferioribus assurtexit, peruenit: tunc iam phas est vt & ipia nomina abiciat: ac penitus in
ignotis diuinę contemplationis adytis obmutescat. **C**Nullus ergo absonū putet si assur-
gentes ex tempore ad aternitatē: ea nomina quę in tempore rebus & significatis annexa
cernuntur: nūc vt inania, libera & a significatis alienata eternitati ascribamus: & si per que
positiue circūscribit̄ tempus: p̄ hęc eternitas in q̄dā ablatiōe designet̄. Has em̄ facit Diony-
sius, dissimiles similitudines appellat: q̄ aliter inferiorib⁹ alit̄ superiorib⁹ insunt. Et nō modo
aliter: sed penit⁹ cōtrarię aut in negatiōe. Nā q̄cūq̄: in inferiorib⁹ rebus positiue sensibiliter
finiuntur: in spiritalibus excellenter et cuiusdam ablationis modo inesse reperiuntur. Si-
mile enim est ac si quis dixerit circulum: & vnico constare angulo: & rursus immēsos, atq̄
iterū nullos habere angulos. Nempe in circulo (q̄ finis est & extremitas & concurrentia po-
ligoniarū omnium) vnitas anguli: tā cū imēsitate, q̄ cum priuatione angulorum: miro modo

XIXXII Epistola ad Fabrū.

Mathe-
maticū
exēplū.

coincidit. Sicut igitur in circulo: excellētia, immensitas & vniformitas angulorū: priuatio est angulorū: ita et in æternitate eminētia et excessus terminorū atq; extremitatū: est verisima quēdā immēfitas & ablatio terminorū. Scandens em̄ mens ex tēpore, ad æternitatis eminētiā: aut absq; quidē rebus, sola terminorū noīa seruat inania: tanq̄ diuino ppinquans silentio: aut terminos ipos aliter temporā: aliter æternitati inesse cōperit. **C**Et vt sensibili exemplo: intentū hoc nostrū sanciamus: apud Geometras, id pene dignitatis & euidentissimū principii locū habet: oēm duarū rectarū equidistantiā: ab earū concurrentiā & angularitate distidere: adeo vt nullo pacto queant, geminē equidistantes pducī in angulū: aut angulares & cōcurrentes fieri æquidistantes. Ceterū cū oīs Geometrica consideratio: circa breues & vtrinq; finitas magnitudines intenta sit: admirabitur nimirū Geometer, oīa aliter in in-terminis magnitudinibus: aliter in mēsurabilibus & finitis se habere: vbi em̄ ex finitis quantitatibus, ad infinitas magnitudines: nos ipa euehit assurrectio: id quod in Geometricæ disciplinē finibus vim dignitatis & excellentis principii obtinet: mox ab sua veritate alienat. Nā q̄ in inferiore disciplina: & in finitis magnitudinibus, ppetim sibi inuicē aduersant: in excellēte sciētia & magnitudinibus interminis: ad coincidentiā redeūt. Etenim eedē immensæ rectę: simul & angulares & equidistantes esse pbant. Sint itaq; duæ equidistantes immēse

b h d ab & c d. inter quas, facio angulū a e c, manifestū est rectas a e & e c: per multū distare ab equidistantiā: facio aliū angulū a f c: priore acutiore: cuius latera a f & f c: magis ad equidistantiā accedūt: produco & tertium angulū a s c cuius iterū latera, a s & s c: sunt prioribus lateribus, ipi æquidistantiē viciniora. Et ita quoties inter easdē equidistantes, fecero angulū acutiore: tanto magis ei⁹ latera, ad equidistantiā cōtendēt. **Q** si intellexero angulū a h c: esse summe & infinites acutū, hoc est omnium acutissimū: erūt ei⁹ latera a h & h c, rectę immēse: equidistantib⁹ a b & c d coincidentes

a c Quare & ipse: simul & equidistantes erūt & angulū facientes. Hoc pacto igit in imēsis lineis, sibi inuicē cōcordi pacto & foedere sociant: q̄ in lineis finitis, ppetua lite separant. Sicut igit excellētia acuti angulū (q̄lis in angulo a h c: quē fingim⁹ acutissimū esse) rectas a h & h c ad equidistantiā seruata angulū natura transfert: ita & is excessus, quo ex tpe assurgim⁹ in æternitate: eos terminos, q̄ tpi insunt: hoc est principii, mediū, finē: excellēter ipi æternitati, salua semp ei⁹ immēsitare inesse iudicat. **C**Et vt nō solū rationib⁹ & exemplis insistam⁹: sed sacre etiā scripturę auctoritate firmemur: reperim⁹ interdū ipa facta eloquia: de æternitatis loqui in initio: puerbiorū em̄ octauo: de diuinę sapiētię (q̄ fili⁹ dei est) æterno a pfe pgressū hęc ad litterā habent. Dñs possedit me in initio viarū suarū: anteq̄ quicq̄ faceret: a principio, ab æterno ordinata sū: & ex antiq; anteq̄ terra fieret. Et rursum Ecclesiastici xxiiii. Ab initio & añ secula creata sū: & vsq; ad futurū seculū nō desinā: vbi p id qd̄ ē ab initio: intelligēdū ē ab æterno. Per id vero qd̄ ē vsq; ad futurū seculū: intelligēdū vsq; i æternū: q̄si dicat ipa sapiētia: Ab æterno ordiata sum: & i æternū pmanebo. Ibi em̄ p principii & futurū seculū toti⁹ æternitatis: nequaq; conuicienda est æternitas esse finita: sed eminēter terminis vacua: & supranaturaliter immensa. Sint igit vt ipse hortat⁹ es: q̄ psens sermo (paulo latius q̄ epistolaris breuitas exigeret) discussit: exiguū cataplasma p̄dictarū duarum questionū ne quis piā arbitretur, nos in eis (quod absit) voluisse interminā & immensurabilē æternitatem metiri. Vale: Ex Carolo pontano vico: Kalendis aprilis. M. CCCC. XIII.

Confir-
matio p
positi
ex sacris
eloquijs

Carolus Bouillus: Philippo Noserio
Doctōri Theologo .S.